

Nuorten Netiketti - muista omat oikeutesi internetissä

Netti on mahtava juttu! Netissä on mukava hengaila kavereiden kanssa, etsiä tietoa, pelailla, tutustua uusiin ihmisiin ja vaihtaa ajatuksia. Jokaisella on myös netissä oikeuksia, joita ei saa loukata. Lue nämä oikeudet ja pohdi, käytätkö sinä nettiä fiksusti ja turvallisesti.

Minulla on oikeus yksityisyyteni

Kuka lukee tietojasi? Harkitse, millaista tekstiä ja millaisia kuvia haluat julkaista maailmanlaajuiselle yleisölle. Mieti erityisen tarkkaan ennen kuin annat oman nimesi, puhelinnumerosi, kotiosoitteesi tai sähköpostiosoitteesi netissä. Kerran nettiin laitettua tekstiä tai valokuvaa ei välttämättä saa koskaan poistettua.

Voiko salasanasi arvata? Jos joku tietää salasanasi, hän voi lukea tietojasi, tehdä ostoksia tai lähettää viestejä sinun nimissäsi. Salasanasi kuuluu vain sinulle, ei edes parhaalle ystävällesi.

Minulla on oikeus olla rauhassa

Kenen kanssa juttelet? Kaikki tyypit eivät ole kivoja ja huijaaminen netin keskusteluissa on helppoa. Ole siis tarkkana, kenen kanssa netissä keskusteleet ja mitä itsestäsi kerrot.

Haluatko tavata nettituttujasi? Monet netissä alkaneet ystävyysuhteet jatkuvat myös netin ulkopuolella. Ota kuitenkin ensimmäiseen tapaamiseen mukaan joku, johon voit luottaa ja sovi tapaaminen julkiselle paikalle. Koskaan ei voi olla ihan varma, minkälaiset ihmiset tapaavat.

Oikeus kertoa jollekin? Jos joku asia tuntuu mielestäsi arveluttavalta tai epämiellyttävältä, älä epäröi puhua siitä toisten kanssa. Sinun ei tarvitse tuntea syyllisyyttä, jos törmäät epämiellyttävään aineistoon netissä. Kerro epäilyttävästä aineistosta vanhemillesi tai muille aikuisille sekä sivuston ylläpitäjälle.

Osaathan käretyttää kiusaajan? Haukkuminen, perättömien juorujen lähettäminen, huijaaminen, salasanan varastaminen, jonkun toisen kuvien luvaton käyttäminen ja syrjivät kommentit ovat kiusaamista. Kerro kiusaamisesta vanhemmallesi tai muulle aikuiselle sekä sivuston ylläpitäjälle.

Minua ei saa huijata

Kuka on tiedon takana? Arvioi nettitiedon luotettavuutta: faktatiedolta vaikuttava aines saattaakin olla mainos ja yliopiston tutkimukselta näyttävä teksti voi olla täyttä humpuukia.

Onko tämä liian hyvää ollakseen totta? Jos joku tarjous tai palvelu kuulostaa liian hyvältä ollakseen totta, se ei todennäköisesti olekaan sitä. Kysy aina vanhempiesi lupa ostosten tekoon!

Muillakin netin käyttäjillä on tunteet

Oikeita ihmisiä? Netissä tapaamasi ihmiset ovat oikeita ihmisiä, vaikka esiintyisivätkin nimimerkillä. Kohtele netissä muita samalla tavoin, kuin muuallakin.

Hyvät tavat kaunistavat? Käyttäydy asiallisesti, suvaitsevaisesti ja ystävällisesti muita käyttäjiä kohtaan - tällöin hekin kohtelevat sinua hyvin.

Minulla on oikeus luomukseeni

Kuka omistaa oikeudet? Teosten julkaiseminen netissä ilman tekijän lupaa on kiellettyä. Teoksia ovat esimerkiksi valokuvat, runot, julisteet, levyjen kannet, julkkisten kuvat ja musiikkikappaleet.

”Voinko laittaa tämän nettiin?” Kysy kaverilta lupa, ennen kuin laitat kuvan hänestä nettiin. Älä levitä muiden henkilötietoja tai muita yksityisasiota netissä. Muista myös, että toisen käyttäjän tunnuksen käyttäminen on väärin.

Oikeudet on laadittu yhteistyössä internetoperaattoreiden, palveluntarjoajien, järjestöjen ja viranomaisten kanssa.